

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Temanotat

Kenya/Somalia

Statsborgerskap og nasjonalt ID-kort for kenyansk-somaliere (før innføringen av Maisha-kort)

12. juni 2025

© Landinfo 2025

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Fredrik Selmers vei 6

Postboks 2098 Vika

0125 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingstreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

Summary

This report addresses citizenship and ID cards for Kenyan Somalis. The report is mainly based on a fact-finding mission to Kenya in February 2023 and describes the situation as it was at that time. Kenya has since introduced new ID cards (Maisha cards), but the old ones remain valid.

By law, Kenyan citizenship is granted at birth to individuals with a Kenyan mother or father, regardless of place of birth. At the age of 18, all Kenyans must register with the National Registration Bureau (NRB) to obtain a national ID card as proof of citizenship. The card is essential for access to most services and rights in Kenya.

In addition to the standard application procedure, ethnic Somalis must undergo an interview with a committee, where clan affiliation and language are emphasized. The process can be arbitrary and subject to corruption, but the president has recently announced that this practice will be abolished.

Sammendrag

Dette temanotatet omhandler statsborgerskap og ID-kort for kenyansk-somaliere. Temanotatet bygger i hovedsak på en informasjonsinnhentingsreise til Kenya i februar 2023, og beskriver situasjonen slik den var da. Kenya har siden innført nye ID-kort (Maisha-kort), men de gamle er fortsatt gyldige.

Etter loven gis kenyansk statsborgerskap ved fødsel til personer med kenyansk mor eller far, uavhengig av fødested. Ved fylte 18 år må alle kenyanere registrere seg hos National Registration Bureau (NRB) for å få nasjonalt ID-kort som bevis på kenyansk statsborgerskap. Kortet er avgjørende for tilgang til de fleste tjenester og rettigheter i Kenya.

Etniske somaliere må, i tillegg til ordinær søknadsprosedyre, gjennom et intervju med en komité, hvor klantilhørighet og språk vektlegges. Prosessen kan preges av vilkårlighet og korrupsjon, men presidenten har nylig varslet at praksisen skal avskaffes.

Innhold

1	Innledning.....	6
2	Bakgrunn og kontekst	6
2.1	Kenyansk-somalieri	6
2.2	Tette sosiokulturelle bånd på tvers av grensen	7
2.3	Sikkerhetsfokus fra kenyanske myndigheter	8
2.4	Marginalisering, fordommer og manglende kunnskap	9
3	Kenyansk statsborgerskap og nasjonalt ID-kort	10
3.1	Registrering som borger gjennom søknad om nasjonalt ID-kort	11
3.2	ID-databasen	13
3.3	«Vetting» av etniske somaliere	13
3.4	Korrupsjon	15
4	Kenyansk-somalieri uten nasjonalt ID-kort	16
4.1	Manglende ID-kort innebærer store begrensninger	17
4.2	Kenyansk-somalieri registrert som somaliske flyktninger	17
5	Kenyansk-somalieri som skaffer somalisk pass	18
6	Innføring av nye ID-kort (Maisha-kort)	20
7	Vetting-prosessen skal avskaffes	20
8	Referanser	21

1 Innledning

Dette temanotatet omhandler statsborgerskap og ID-kort for kenyansk-somalier, dvs. etniske somaliere hjemmehørende i Kenya. Notatet gir ingen uttømmende fremstilling, men fokuserer på forhold som er relevante for norsk utlendingsforvaltning.

Temanotatet bygger i stor grad på en informasjonsinnhentingsreise til Kenya i februar 2023. Det har skjedd store endringer på flere av områdene som Landinfo undersøkte på reisen, blant annet ved at kenyanske myndigheter har innført nye ID-kort (Maisha-kort). Disse er kort omtalt avslutningsvis, men notatets fokus er på de tidligere ID-kortene, som fortsatt er gyldige, og forholdene da disse kortene ble utstedt, altså før innføringen av Maisha-kortene.

Mange av kildene er anonymiserte etter eget ønske og/eller av hensyn til deres arbeidssituasjon.

2 Bakgrunn og kontekst

For å redegjøre for statsborgerskap og nasjonalt ID-kort for kenyansk-somalier, er det viktig å først si litt om den kenyansk-somaliske befolkningens historie, myndighetenes sikkerhetsmessige tilnærming, samt forholdet mellom kenyansk-somalier og andre kenyanere. Dette har hatt stor betydning for hvordan kenyansk-somalier behandles av myndighetene, herunder tilgangen til nasjonalt ID-kort.

2.1 Kenyansk-somalier

Kenyas befolkning består av mange etniske grupper. Med cirka 2,8 millioner utgjør etniske somaliere omtrent seks prosent av Kenyas befolkning på rundt 48 millioner (Kenya National Bureau of Statistics 2019, s. 423). Enkelte kenyansk-somaliske politikere har stilt spørsmål ved folketellingen av 2019, og mener at det reelle antallet kenyansk-somalier og/eller innbyggere i fylkene som domineres av etniske somaliere, er langt høyere (BBC 2019).

Kenya huser ikke bare kenyansk-somalier, men også et stort antall etniske somaliere fra andre land, inkludert regulære og irregulære migranter. Ifølge UNHCR (2025) var det per januar 2025 registrert over 700 000 somaliske flyktninger og asylsøkere i Kenya. De store flertallet oppholder seg i Dadaab-leirene, men mange lever side om side med kenyansk-somalier og irregulære migranter fra Somalia i Nairobi og andre steder i Kenya.¹ Kenyansk-somalier er

¹ Landinfo har utarbeidet et eget temanotat om forhold for somaliske flyktninger i Kenya, med fokus på Dadaab-leirene (se Landinfo 2024a).

tradisjonelt hjemmehørende i den nordøstlige delen av landet, dvs. fylkene Garissa, Wajir og Mandera, som grenser til Somalia. I dette notatet omtales disse delene av Kenya også som «somalisk-befolket» eller «somaliske», uten at dette må forstås politisk. De tre fylkene har en samlet befolkning på i underkant av 2,5 millioner (Kenya National Bureau of Statistics 2019, s. 422), og befolkningen er i all hovedsak etniske somaliere. De resterende kenyansk-somalierne (anslagsvis under ti prosent) lever særlig i hovedstaden Nairobi, men også i kystbyen Mombasa og andre steder.²

Flere av Landinfos kilder omtalte kenyansk-somalierne som lever i byer utenfor de somaliske delene av Kenya, som «urbaniserte somaliere» (kilde M, møte i Mombasa 2023). Kilde B (møte i Nairobi 2022) forklarte at noen av disse «urbane» kenyansk-somalierne av andre somaliere omtales nedlatende som «lost Somalis» eller «sijui» (swahili for «jeg vet ikke»). Sistnevnte refererer etter Landinfos forståelse til kenyansk-somalierne som, i kraft av påvirkning fra ikke-somaliske omgivelser, prater mer swahili enn somali, og/eller på andre måter anses å ha mistet sin kulturelle «renhet» sammenliknet med andre somaliere. Også andre kilder viser til dette (se for eksempel Ahmed 2022). Landinfos kilder understreker likevel at også urbane kenyansk-somalierne har sterke bånd til slektninger i de somaliske delene av landet, og møter de samme utfordringene som andre kenyansk-somalierne når det gjelder ID-kort og andre statsborgerrettigheter i Kenya (se også Scharrer 2018).

2.2 Tette sosiokulturelle bånd på tvers av grensen

Etniske somaliere er tradisjonelt hjemmehørende i Somalia, Kenya, Etiopia og Djibouti. De sosiokulturelle og økonomiske båndene mellom etniske somaliere er sterke på tvers av landegrensene, herunder i form av religion, slektskap (klan), språk og andre kulturelle forhold.³ Flere av Landinfos kilder viser til at etniske somaliere i og utenfor Somalia, utgjør «ett folk», uavhengig av hvor de kommer fra (Landinfo 2024b, s. 12).⁴ Kildene nevner også at mange kenyansk-somalierne har kontakt med slektninger i Somalia, at de hjelper hverandre på tvers av grensen, og at det er vanlig at kenyansk-somalierne gifter seg med somaliere fra Somalia.⁵

² Området Eastleigh i Nairobi er kjent som «Little Mogadishu», og antas å huse over 300 000 etniske somaliere fra Kenya og nabolandene, herunder irregulære migranter (Sperber 2015). Forhold for irregulære migranter fra Somalia i Nairobi er omtalt i eget temanotat (se Landinfo 2024b).

³ Etniske somaliere på tvers av landegrensene praktiserer også kvinnelig kjønnslemlestelse (Landinfo 2022a, 2024c, 2020).

⁴ Dette kommer frem på de fleste av Landinfos reiser til Somalia og nabolandene gjennom årene, herunder i Kenya i 2023, Kismayo i 2019 og Lamu i 2024.

⁵ Flere av kildene hadde også selv inngått slike ekteskap. Kildene understrekte at negative holdninger overfor lavstatusgrupper som Midgan og Jareer, gjør seg gjeldende også blant kenyansk-somalierne (Landinfo 2023, s. 7-8; 2016, s. 4-5).

Landinfos kilder, inkludert myndighetsrepresentanter, er samstemte i at kenyanske myndigheter ikke har full oversikt over den somaliske delen av befolkningen, og at de kan ha vanskelig for å skille mellom kenyansk-somaliere og andre somaliere.

Grensen mellom Kenya og Somalia er svært porøs med utstrakt (irregulær) bevegelse av folk og varer (se Landinfo 2024b, s. 7-9).

2.3 Sikkerhetsfokus fra kenyanske myndigheter

Alle Landinfos kenyansk-somaliske kilder understreker at kenyanske myndigheter historisk sett har betraktet de somalisk-befolkede områdene i Kenya primært gjennom et sikkerhetsfokus, heller enn som et område med behov for investering og utvikling. Under kolonitiden var Kenya, i likhet med Nordvest-Somalia (Somaliland), underlagt britisk styre. Somaliland ble selvstendig i 1960 og slo seg sammen med tidligere italiensk administrert Somaliland til staten Somalia. En uformell undersøkelse i de somaliske delene av Kenya i 1962, viste at også befolkningen i disse områdene ønsket å bli en del av Somalia, men områdene forble del av Kenya, som i 1963 ble uavhengig (Lochery 2012, s. 620). Dette resulterte i en løsrivelseskrig, som kenyanske myndigheter refererer til under den nedsettende betegnelsen «Shifta-krigene» (bandittkrigene). Kenyanske myndigheter brukte harde virkemidler for å slå ned opprøret, herunder tvangsflytting, beslaglegging av buskap og kollektiv avstraffelse (se for eksempel Weitzberg 2017, s. 129-130). Krigen tok offisielt slutt i 1967, men unntakstilstanden innført i området under krigen, ble opphevet først i 1991, samme år som den somaliske staten brøt sammen (Halakhe & Kochore 2020).

Oppfatningen av de somalisk-befolkede områdene som en sikkerhetstrussel, ble ytterligere forsterket med fremveksten av al-Shabaab, en væpnet gruppe basert i Somalia (kilde N, møte i Nairobi 2023). Etter at Kenya i oktober 2011 gikk til militær intervensjon i Somalia,⁶ har al-Shabaab gjennomført en rekke angrep på kenyansk territorium, både mot sivile og sikkerhetsstyrker. Blant de mest kjente er angrepet mot kjøpesenteret Westgate i Nairobi i 2013, massakren på Garissa University College i 2015 og angrepet mot hotell- og kontorkomplekset DusitD2 i Nairobi i 2019. I tillegg står al-Shabaab bak en rekke angrep i grenseområdene, som får lite internasjonal medieoppmerksomhet. Da Landinfo besøkte Dadaab i 2023, viste representanter for kenyanske politi- og sikkerhetsstyrker (kilde J) til at

⁶ I oktober 2011 startet kenyanske styrker en offensiv mot al-Shabaab i Somalia, og i september 2012 inntok kenyanske styrker, sammen med somaliske militser, kystbyen Kismayo i Sør-Somalia (Landinfo 2014, s. 18-20). De somaliske militsene baserte seg på Ogaden-klanen under ledelse av Ahmed Mohamed Islam, kjent som Ahmed «Madobe». I 2013 ble Madobe utropt til president over den somaliske delstaten Jubaland, noe han er den dag i dag. Kilde D (møte i Nairobi 2023) gjorde et poeng av at Ogaden-klanen dermed har makten på begge sider av den kenyansk-somaliske grensen.

slike angrep er vanlige, og at de først og fremst retter seg mot kenyanske sikkerhetsstyrker og ikke-muslimer.

De sikkerhetsmessige utfordringene har ikke bare bidratt til manglende infrastruktur og begrenset tilgang til offentlige tjenester sammenliknet med i andre deler av Kenya, men også ført til at mange i de somalisk-befolkede områdene føler seg oversett og fremmedgjort av den kenyanske staten (se for eksempel International Crisis Group 2015; kilde E, møte i Nairobi 2023). Et tydelig symbol på denne tilnærmingen er de mange kontrollpostene langs hovedveiene, særlig mellom Dadaab og Garissa, hvor Tana-elven utgjør en slags grense mellom de somalisk-befolkede delene av Kenya og resten av landet (Landinfo 2024b, s. 10; Scharrer 2018, s. 496). Kontrollpostene illustrerer myndighetenes prioritering av sikkerhet fremfor integrering.

Også kenyansk-somalier i andre deler av Kenya, har ofte blitt gjort til syndebukker for landets sikkerhetsproblemer. Etter store terrorangrep har myndighetene gjennomført omfattende sikkerhetsoperasjoner, spesielt i områder dominert av somaliere, som Eastleigh i Nairobi. Under slike operasjoner har det vært dokumentert grove overgrep fra sikkerhetsstyrkene, inkludert vilkårlige arrestasjoner, vold, utpressing og trakassering (se for eksempel Human Rights Watch 2013; Amnesty International 2014).

Den utfordrende sikkerhetssituasjonen har forsterket negative holdninger og fordommer mot kenyansk-somalier i resten av landet (se over). Ifølge kilde E (møte i Nairobi 2023) er det utbredt mistillit mellom myndigheter, politi og den somaliske befolkningen. Alle de kenyansk-somaliske kildene berettet om negative opplevelser med kenyansk politi, hvor politiet krevde å få se nasjonalt ID-kort som bevis på at de hører hjemme i Kenya, for så å stille spørsmål ved dette og true dem med reaksjoner dersom de ikke ga dem penger.

Noen av de kenyansk-somaliske kildene forklarte imidlertid at situasjonen ikke er svart-hvit, og at det pågår en positiv utvikling, hvor flere etniske somaliere har fått fremtredende posisjoner i kenyansk politikk og samfunnsliv (kilde I, møte i Dadaab 2023; kilde L og kilde M, møter i Mombasa 2023). Kildene viste typisk til Aden Bare Duale, som ble forsvarsminister i 2022 (Kenya Ministry of Defence 2022).⁷ Som det fremgår under, har kenyanske myndigheter også nettopp kunn- gjort at krav om vetting for kenyansk-somalier, skal fjernes.

2.4 Marginalisering, fordommer og manglende kunnskap

De somalisk-befolkede områdene utgjør noen av de minst utviklede delene av Kenya (Scharrer 2018, s. 496; kilde C og E, møter i Nairobi 2023), preget av

⁷ Duale ble avskjediget som forsvarsminister i juli 2023, og senere samme måned innsatt som miljøvernminister (Gachane 2025).

dårlig infrastruktur og begrenset tilgang til offentlige tjenester sammenlignet med i andre deler av landet. Marginaliseringen av områdene har historiske røtter, blant annet knyttet til tidligere og nåværende sikkerhetsutfordringer (se over).

Ifølge kilde E har sikkerhetsutfordringene også ført til at kenyanere fra andre etniske grupper, i liten grad har etablert seg i de somalisk-befolkede områdene, særlig utenfor Garissa. Kilde E peker spesielt på at angrep fra al-Shabaab på ikke-somaliske lærere, har ført til lærerflukt, noe som ytterligere begrenser kontakten mellom etniske grupper og tilgang til utdanning (se også International Crisis Group 2020).

Kilde L (møte i Mombasa 2023) peker også på at ekteskap mellom etniske somaliere og personer fra andre kenyanske grupper, selv utenfor de somaliske områdene, er sjeldent.

Den begrensede kontakten mellom etniske somaliere og andre kenyanere har ifølge Landinfos kilder resultert i at kunnskapen om somalisk kultur og språk er svært begrenset utenfor den somaliske befolkningen. Dette har bidratt til fordommer mot kenyansk-somaliere, i samfunnet generelt og i møte med myndighetene. Negative holdninger mot etniske somaliere er noe Landinfo selv har bevitnet i 2023 og på andre reiser i Kenya, både hos taxisjåfører, hotellansatte, politi og andre myndighetsrepresentanter.⁸

Alle de kenyansk-somaliske kildene fortalte at de selv og andre kenyansk-somaliere stadig stoppes på gaten av kenyansk politi og blir spurt om å fremvise ID-kort. Dette skjer ofte under påskudd av å avdekke ulovlig opphold i landet, men kildene peker også på at kontrollene gir mulighet for å kreve bestikkelser fra de kontrollerte eller deres familier. Samtidig bemerker kildene at ikke-somaliske kenyanere har problemer med å skille mellom kenyanske og utenlandske somaliere, noe som kompliserer situasjonen for kenyansk-somaliere.

3 **Kenyansk statsborgerskap og nasjonalt ID-kort**

Kenyansk statsborgerskapslovgivning går tilbake til da Kenya ble uavhengig fra britisk koloniherrredømme 12. desember 1963 (Nalule 2020). Reglene for statsborgerskap gjennomgikk en rekke endringer etter dette, senest i 2010–2012, da Kenya fikk ny grunnlov (Constitution of Kenya 2010), statsborgerskapslov (Citizenship and Immigration Act 2011) og statsborgerskapsforskrift (Kenya Citizenship and Immigration Regulations 2012).

⁸ Holdningene er ikke bare negative. Mange kenyanere Landinfo har møtt, har også uttrykt beundring for somalisk entreprenørskap og robusthet.

Ifølge dagens regelverk kan kenyansk statsborgerskap erverves gjennom fødsel eller registrering (se kapittel 3 i grunnloven av 2010). Statsborgerskap ved fødsel gis til personer med kenyansk mor eller far, uavhengig av om barnet er født i Kenya eller ikke, jf. kapittel 14 første ledd i grunnloven av 2010.

Enhver kenyaner er lovpålagt å registrere seg hos National Registration Bureau (NRB) når de er 18 år, jf. Registration of Persons Act (2022), hvorpå de får utstedt nasjonalt ID-kort som bevis på kenyansk statsborgerskap.⁹ Det er med andre ord NRB som er ansvarlig for å avgjøre hvorvidt en gitt person er kenyansk statsborger (World Bank Group 2016, s. 5).

Man må altså være kenyansk statsborger for å søke om nasjonalt ID-kort, og søknadsprosessen (se under) er ment å bekrefte og dokumentere eksisterende statsborgerskap. Det nasjonale ID-kortet fungerer som det primære beviset på statsborgerskap og er avgjørende for tilgang til de fleste tjenester. Kenyanere uten nasjonalt ID-kort møter store begrensninger når det gjelder å utøve sine rettigheter og privilegier som borgere (se under). Ifølge kilde E (møte i Nairobi 2023) er kenyanere uten ID-kort, derfor i praksis de facto statsløse i eget land. Nylige rettsavgjørelser har anerkjent dette (se for eksempel Human Rights Watch 2025).

3.1 Registrering som borger gjennom søknad om nasjonalt ID-kort

Redegjørelsen av prosessen for å bli registrert som kenyansk borger gjennom søknad om nasjonalt ID-kort, bygger i stor grad på informasjon fra NRB (møte i Dadaab 2023). En kenyansk ressursperson med innsikt i temaet (kilde G, møte i Nairobi 2023), kilde E, som bistår kenyansk-somalier med å få nasjonalt ID-kort, og kenyansk-somalier som har gjennomgått søknadsprosessen (herunder kilde B, møte i Nairobi 2022, kilde D, møte i Nairobi 2023 og kilde L, møte i Mombasa 2023), har bidratt med utfyllende informasjon.

For å få nasjonalt ID-kort fra NRB, og dermed bli registrert som kenyansk borger, må et søknadsskjema (136A), med blant annet klantilhørighet, fylles ut.¹⁰ «Tribe», «clan» og «family» skal oppgis. NRB (møte i Dadaab 2023) viste oss flere utfylte

⁹ Registrering og ID-bevis i Kenya går tilbake til kolonitiden. Først var det menn og gutter over 16 år som måtte registrere seg, men fra 1978 ble registrering obligatorisk for alle over 18 år. Inntil 1947 fikk registrerte utstedt et ID-papir i en metallbeholder til å ha rundt halsen («kipande»), deretter i form av en passbok. Førstegenerasjons ID-kort ble introdusert i 1980, og erstattet av andregenerasjons ID-kort i 1995. Andregenerasjonskortene tok først form av laminerte kort, men fra 2011 plastkort (Nasubo 2024; Amnesty International 2024; Atellah 2019; World Bank Group 2016). Bilder av de ulike ID-bevisene/-kortene er tilgjengelige [her](#) (Atellah 2019) og [her](#) (Kenya Embassy Washington D.C. u.å.). Det nasjonale ID-kortet inneholder fullt navn, fødselsdato, kjønn, fødested (distrikt), utstedelsessted, foto, signatur, ett fingeravtrykk, serienummer (ni sifre) og unikt ID-nummer (åtte sifre). Ifølge Amnesty International (2024, s. 5) omtales andregenerasjonskortene også som «kitambulisho», et begrep ingen av Landinfos kilder brukte.

¹⁰ Søknadsskjemaet er tilgjengelig her: https://kenya.org.za/wp-content/uploads/2022/09/136A_1.pdf.

skjemaer.¹¹ Ifølge NRB registreres informasjonen også i ID-databasen (se under), slik at kenyanske myndigheter har oversikt over registrertes oppgitte klan-tilhørighet.

Videre må søkere møte hos NRB for å avgi biometriske data i form av foto, ti fingeravtrykk og signatur. Ifølge kilde A (e-post 2021) finnes det rundt 600 NRB-kontorer rundt om i landet. Det er uklart hvor mange NRB-kontorer som finnes i de somalisk-befolkede delene, men et av Landinfos møter om tematikken fant sted på NRBs kontor i Dadaab (2023). NRB-kontorer er normalt lokalisert i County Commissioner's offices eller Chiefs camp (Huduma Kenya 2025).

Av underlagsdokumenter må søkere fremlegge mors eller fars nasjonale ID-kort. Kravet er ufravikelig, da kortet, i denne sammenheng, er eneste nasjonalitetsbevis (NRB, møte i Dadaab 2023; kilde G, møte i Nairobi 2023). Søkere skal formelt sett også fremlegge fødselsattest eller «noe» som viser alder, men dette er ikke et absolutt krav.¹² Det foretas ingen DNA-sjekk i forbindelse med søknad om nasjonalt ID-kort, og ifølge kilde M (møte i Mombasa 2023) og kilde I (møte i Dadaab 2023) skaffer noen somaliere kenyansk ID-kort ved å utgi seg for å være barn av en kenyansk-somaliere med nasjonalt ID-kort.

Kenyansk-somaliere har i tillegg til ovennevnte, måttet undergå en egen undersøkelse («vetting») foran en komité, som kenyanere flest ikke må. Dette er nærmere omtalt under. De som består utspørringen foran komiteen, får utstedt et «waiting card» med et unikt nummer. Kortet fungerer som midlertidig ID-kort, men har ifølge kilde E (møte i Nairobi 2023) begrenset verdi, da politi og andre myndigheter ikke anerkjenner ventekort eldre enn tre måneder som gyldig ID.

Alle søknader om ID-kort sendes til NRB sentralt i Nairobi for kontroll, godkjenning og utstedelse. Ifølge kilde D (møte i Nairobi 2023) kontrolleres søknader kun sporadisk, så avgjørelsen om utstedelse eller ikke, tas i praksis av komiteene.

Det er gratis å søke første gang, men man må betale for å erstatte tapte/ødelagte kort eller oppdatere personinformasjon. ID-kortet har ingen utløpsdato, men flere av Landinfos kilder påpeker at kvaliteten på kortene varierer, og at noen lett blir så slitt at de må erstattes (se også World Bank Group 2016, s. 12). Personer med tapt eller slitt kort, registreres på nytt, og fingeravtrykk skal sjekkes opp mot allerede eksisterende data i systemet. Som det fremgår under, kan det være grunn til å stille spørsmål ved hvorvidt dette faktisk fungerer.

¹¹ På skjemaene vi fikk se, hadde søkere fylt inn deler av klanrekken sin, for eksempel oppgitt Ogaden som «tribe», Mohamed Zubeir som «clan» og Rer Abdille som «family».

¹² Dette underbygges også av kenyanske bajuni-eldre, som Landinfo møtte på en informasjonsinnhentingsreise til Lamu i 2024.

3.2 ID-databasen

Personer som søker om nasjonalt ID-kort, registreres i Integrated Population Registration System (IPRS), et sentralisert og søkbart register (NRB, møte i Dadaab 2023), som skal avdekke dobbeltregistreringer og sikre at hver innbygger kun har én nasjonal ID. Ifølge NRB skal databasen oppdage dobbeltregistreringer på fingeravtrykk, og forhindre registrering to ganger med ulike identiteter, men kilde D (møte i Nairobi 2023) viste frem to ID-kort med samme fingeravtrykk, men med ulike navn.¹³ Det er uklart hvor representativt dette er, men det illustrerer at det er mulig å ha flere nasjonale ID-kort med ulike identiteter.

Ifølge kilde G (møte i Nairobi 2023) kan NRB «teoretisk sett» gjenfinne/oppspore registrerte personer i IPRS. Diplomatkilder opplever imidlertid at kenyanske myndigheter ofte viser liten vilje til å bistå tredjeland med å verifisere identitet eller statsborgerskap, særlig for etniske somaliere. Dette gjelder spesielt i saker der personer har søkt asyl som somaliske statsborgere. Ifølge kilde A, en europeisk diplomat (e-poster 2021, 2022 og 2023), er kenyanske myndigheter godt kjent med at kenyansk-somaliere søker asyl i tredjeland som somaliere, og har en uskreven praksis om å ikke bistå eller tilrettelegge for retur av disse.

Databasen for ID-kort er ifølge NRB (møte i Dadaab 2023) koblet sammen med flyktningdatabasen, slik at det er mulig å avdekke på fingeravtrykk hvorvidt personer som søker om nasjonalt ID-kort, allerede har registrert seg som asyl-søker/flyktning i Kenya.¹⁴ Dette underbygges av at mange har blitt nektet nasjonalt ID-kort, uavhengig av om de oppfylte kravene til kenyansk statsborgerskap eller ikke, fordi de allerede var registrert som somaliske flyktninger (se under). Noen somaliske flyktninger unngår ifølge Landinfos kilder å registrere barna som flyktninger, for at fingeravtrykkene ikke skal havne i flyktningdatabasen, og på den måten holde muligheten åpen for at de kan søke om kenyansk ID-kort når de blir 18 år ved å utgi seg for å være barn av en kenyansk borger (Landinfo 2024a, s. 32).

Databasen for ID-kort er ifølge kilde G (møte i Nairobi 2023) adskilt fra den kenyanske passdatabasen, men NRB og immigrasjonsmyndighetene har mulighet til å be om innsyn i hverandres registre. Kilde G bekreftet dette med en kontakt i immigrasjonsmyndighetene under møtet.

3.3 «Vetting» av etniske somaliere

Etniske somaliere har, i motsetning til kenyanere flest, i tillegg til ordinær prosedyre for søknad om nasjonalt ID-kort over, måttet undergå en egen under-

¹³ Kilden, selv etnisk ikke-somalier, endte opp med to ID-kort da vedkommende endret navn.

¹⁴ Registrering som asylsøker/flyktning i Kenya er omtalt i et eget temanotat (se Landinfo 2024a).

søkelse («vetting») (Haki Na Sheria 2021, s. 15).¹⁵ Som det fremgår under, har Kenyas president nylig uttalt at vettingen skal avskaffes.

Vetting har vært praksis lenge,¹⁶ for å unngå at personer fra den andre siden av grensen utgir seg for å være kenyanere. Praksisen fikk imidlertid lovgrunnlag først med Security Laws Amendment Act av 2014, innført etter en rekke terrorangrep fra al-Shabaab i Kenya (Haki Na Sheria 2021, s. 16-17; The Security Laws (Amendment) Act 2014, s. 329). Endringen ga kenyanske myndigheter lov-hjemmel til å etablere komiteer for å etterprøve folk identitet (artikkel 8 (2) i Registration of Persons Act 2022).

Vettingen innebærer at søkere må møte for et intervju foran en undersøkelses-komité bestående av representanter fra NRB, politi, etterretning, lokale myndigheter og klaneldre (se også Haki Na Sheria 2021, s. 22-23). Ifølge NRB (møte i Dadaab 2023) skal søkere helst møte for komitéen med far, mor eller en annen nær slektning.

Et viktig moment er at søkere ikke kan møte for en slik komité hvor som helst, men på fars eller forfars hjemsted. Begrunnelsen er at lokale myndigheter og/eller klaneldre er best i stand til å vurdere hvorvidt vedkommende er kenyaner. I store deler av de somalisk-befolkede delene av Kenya fungerer slike komiteer på mobil og sesongbasert basis (Haki Na Sheria 2021, s. 11 og 15). Dette betyr at det ikke nødvendigvis er mulig å søke om ID-kort til enhver tid, og at noen må vente til den ene gangen i året hvor komiteen besøker en landsby i sin fars eller forfars hjemområde. Etter Landinfos forståelse gjøres slike besøk kjent via lokale myndigheter og/eller klaneldre, som videreformidler at søkere må møte til gitt tid og sted. Personer som går glipp av muligheten, må vente til neste år (kilde E, møte i Nairobi 2023).

Ovennevnte betyr at det ikke er uvanlig at kenyansk-somaliere søker om ID-kort etter at de har fylt 18 år. Sen søknad er ikke et problem, men personer som nærmer seg midten av 20-årene, må ifølge kilde E (møte i Nairobi 2023) ha en «god forklaring» og blir gjerne utsatt for «mer intens» utspørring av komiteen.

¹⁵ Også andre grensebefolkninger må undergå liknende undersøkelse (Haki Na Sheria 2021, s. 16). Under en informasjonsinnhentingsreise til Lamu i mai 2024, hvor Landinfo møtte bajuni-eldre fra Kenya og Somalia, viste kildene til at også etniske bajunier må gjennom vetting for å få kenyansk ID-kort. Etniske bajunier har sitt tradisjonelle hjemområde i kystområdet mellom Sør-Somalia og Kenya. Mens det i dag trolig kun lever «noen tusen» bajunier i Sør-Somalia, er rundt 90 000 hjemmehørende i Kenya (Kenya National Bureau of Statistics 2019, s. 423). Bajuni-befolkningen i Sør-Somalia er omtalt i et eget temanotat (Landinfo 2010). En supplerende respons med oppdatert informasjon om bajuni-befolkningen i Somalia, er under utarbeidelse.

¹⁶ Det er uklart når vetting-praksisen startet, men kenyansk-somaliere har blitt utsatt for nasjonalitetsscreening i Kenya helt tilbake i 1989 (Haki Na Sheria 2021, s. 15). Historikken er nærmere beskrevet i en rapport fra Human Rights Watch (1990; se også Lochery 2012).

Ifølge kilde G (møte i Nairobi 2023) foreligger ingen retningslinjer for hvordan vettingen skal gjennomføres, og komiteene står følgelig fritt til å spørre om og vektlegge det de selv vil. Utspørringen kan bære preg av vilkårlighet, men ifølge kilden tillegges klanilhørighet og språk-/dialektforhold stor vekt.¹⁷ Søkere blir spurt om å oppgi klanrekke, dvs. ramse opp forfedre på farssiden.¹⁸ Videre undersøker komiteen om søker behersker swahili og engelsk, som er skolespråk i Kenya, samt hvilken somalidialekt vedkommende prater. Å ikke beherske swahili og engelsk anses ifølge kilde G normalt av vetting-komiteen som et «rødt flagg».

Kilde G understrekte at ikke-somaliske komitemedlemmer normalt ikke har kunnskap eller språkkompetanse til å vurdere klanforhold og somalidialekter,¹⁹ og at vurderingene av dette derfor i praksis overlates til klaneldre og andre kenyansk-somaliske komitemedlemmer, selv om kenyanske myndigheter er klar over at noen av dem er korrupte (se under).

Et typisk intervju tar ifølge kilde G normalt «maks ti minutter». Etter Landinfos vurdering sier det seg da selv at rommet for utspørring er nokså begrenset. Personer som ikke består utspørringen, får ifølge kilde G og kilde E ikke nødvendigvis et avslagsdokument eller begrunnelse. Kilde E understrekte at det ikke er til stede uavhengige observatører under vettingen. De som ikke består, kan ifølge NRB (møte i Dadaab 2023) «prøve igjen» ved en senere anledning.

3.4 Korrupsjon

Landinfos kilder er samstemte i at komitemedlemmer kan påvirkes av bestikkelser og/eller klanilhørighet.²⁰

Både Somalias ambassade i Nairobi, kilde D, kilde F og kilde G forklarte at det er mulig å kjøpe ID-kort ved å bestikke klaneldre og/eller andre komitédmedlemmer. Kilde B (møte i Nairobi 2022) var enig, men poengterte at klaneldre risikerer problemer dersom de går god for noen som viser seg å være terrorist, og at de derfor ikke går god for hvem som helst. Ifølge kilden går klaneldre først og fremst

¹⁷ Klan- og språk-/dialektforhold blant kenyansk-somaliere er nærmere omtalt i et eget temanotat, som publiseres samtidig som dette notatet.

¹⁸ Somaliske navnetradisjoner knytter søkers navn til avstamning på farssiden, og knytter den enkelte til klanen vedkommende tilhører (se Landinfo 2022b).

¹⁹ Ikke-somaliske kenyanere prater normalt ikke somali, og har normalt svært begrenset kunnskap om sosiokulturelle forhold i det somaliske samfunnet, herunder klan. Ifølge Landinfos kilder skyldes dette manglende sosialisering mellom gruppene (se over).

²⁰ Flere av Bajuni-representantene, som Landinfo møtte på Lamu i mai 2024, understrekte at lov og praksis ikke nødvendigvis er sammenfallende i Kenya, at ID-kort kan inneholde feilaktige opplysninger, særlig om alder, og at korrupsjon gjør det mulig å skaffe dokumenter gjennom bestikkelser. Kildene forklarte i denne sammenheng at vettingkomiteene, som inkluderer lokale myndigheter, var særlig «rause» med å utstede ID-kort i forkant av valg, også til personer under 18 år, for på den måten å styrke velgermassen sin.

god for folk de «kjenner» eller som kommer fra samme klan som de selv, uavhengig av om vedkommende er fra kenyansk eller somalisk side av grensen.

Kilde E (møte i Nairobi 2023) hevdet at medlemmer av enkelte klaner gis kenyansk ID-kort uavhengig om de er fra Kenya eller ikke, mens andre, selv om de er fra Kenya, ikke får det.²¹ Etter Landinfos forståelse gjaldt dette klaner som holder til på begge sider av grensen (se klankart på side 27 og 28 i SEM 2017).

4 Kenyansk-somalere uten nasjonalt ID-kort

Alle de kenyansk-somaliske kildene Landinfo møtte i Kenya i 2023, understrekte hvor krevende det var for kenyansk-somalere å få utstedt, fornyet og erstattet nasjonalt ID-kort. Flere viste til egne opplevelser, og trakk særlig frem kravet om å måtte reise tilbake til fars eller farfars hjemsted, som tungvint og tidkrevende. Dette fremgår også i en rekke nyhetsartikler (se for eksempel Weitzberg 2020).

Utover de 40 000 som ble registrert som somaliske flyktninger (se under), kunne imidlertid ingen av kildene vise til konkrete tall på hvor mange kenyansk-somalere som ikke får utstedt nasjonalt ID-kort. Som det fremgår under, har mange av disse i ettertid blitt innvilget ID-kort. Det er uklart hvor mange kenyansk-somalere utover dette som har blitt nektet nasjonalt ID-kort.

NRB (møte i Dadaab 2023), kilde E (møte i Nairobi 2023) og kilde M (møte i Mombasa 2023) trakk frem at kenyansk-somalere med foreldre uten nasjonalt ID-kort, er låst i en situasjon hvor de ikke kan skaffe kort fordi foreldrene deres ikke har kort. Ifølge kildene gjelder dette først og fremst nomader i de somaliske områdene i Kenya, som i liten grad har hatt behov for kort fordi de lever utenfor statlige strukturer. Ifølge kilde M er slike personer henvist til å skaffe nasjonalt ID-kort på irregulært vis, for eksempel ved å utgi seg for å være andres barn. Ifølge NRB gjelder dette «få» personer.

Flere av kildene forklarte at ikke alle består utspørringen foran vettingkomiteen, uten å vise til konkrete tilfeller. Kilde E forklarte manglende statistikk med at vettingkomiteene ikke fører avslag og at uavhengige observatører ikke har tilgang til å innhente informasjonen. Som nevnt over, hevdet kilde E at enkelte klaneldre hindrer kenyansk-somalere fra enkelte klaner å få ID-kort.

²¹ Kilde E hevdet at Galjeel-klanmedlemmer har problemer med å få nasjonalt ID-kort i Kenya, og dermed bli anerkjent som kenyanske borgere, selv om de er hjemmehørende i landet.

4.1 Manglende ID-kort innebærer store begrensninger

Å leve i Kenya uten nasjonalt ID-kort innebærer ekskludering fra økonomisk og politisk deltakelse, og gjør det vanskelig å bevege seg fritt.

Kildene er samstemte i at det nasjonale ID-kortet er det viktigste identitetsdokumentet, og at det er obligatorisk for alle kenyanere over 18 år (NRB, møte i Dadaab 2023). Uten kortet er mulighetene for å benytte seg av offentlige tjenester og rettigheter svært begrenset (Weitzberg 2020; Directorate of Immigration Services 2024b; Haki Na Sheria 2021, s. 27 og 37; Human Rights Watch 2025). Man får ikke formell ansettelse, kan ikke åpne bankkonto, registrere SIM-kort, bruke M-Pesa,²² kjøpe eiendom, registrere kjøretøy eller drive formelle forretninger. ID-kortet er også nødvendig for å søke om pass og for å få tilgang til offentlige bygninger.

Alle Landinfos kilder understrekte at bevegelsesfriheten er sterkt begrenset uten ID-kort. Politiet gjennomfører hyppige kontroller, spesielt i Nairobi, og personer uten gyldig ID-kort, risikerer pågrep eller utpressing. Det er vanlig at de stoppes, må betale seg fri, ofte med hjelp fra familie eller klanmedlemmer (Kilde F, møte i Nairobi 2023). Alle kildene Landinfo møtte i Kenya i 2023, viste til at kenyanske sikkerhetsstyrker drifter mange veikontrollposter i de somaliske områdene (Landinfo 2024b, s. 10-11). Personer uten gyldig ID-kort, risikerer å bli stoppet fra å reise videre (Gakuru 2016). Enkelte kilder påpekte at kenyansk-somalier uten ID-kort, i ytterste konsekvens kan bli behandlet som irregulære migranter og deportert til Somalia (Weitzberg 2020; kilde E, møte i Nairobi 2023). Deportasjoner til Somalia fant sted i 2014, men kildene kjenner ikke til konkrete tilfeller etter dette (Landinfo 2024b, s. 13-14).

Selv om det gjennom private tjenester og uformelle nettverk er mulig å leve uten nasjonalt ID-kort, er det svært krevende over tid (se Landinfo 2024b, s. 11-13).

4.2 Kenyansk-somalier registrert som somaliske flyktninger

Etter at UNHCR i 2016 delte sin database over registrerte flyktninger med kenyanske myndigheter, kunne NRB sammenlikne fingeravtrykk til personer som søkte om nasjonalt ID-kort med dem i flyktningdatabasen (Haki Na Sheria 2021, s. 17). Personer registrert som flyktninger, fikk ikke nasjonalt ID-kort, uavhengig av om de oppfylte kravene til kenyansk statsborgerskap, herunder hvorvidt en av foreldrene hadde nasjonalt ID-kort (Weitzberg 2020).

Det totale antallet kenyansk-somalier registrert som somaliske flyktninger, er uklart, men kilder oppgir rundt 40 000 personer (Landinfo 2024a, s. 17-18). Ifølge

²² M-Pesa er et mobilt betalings- og overføringssystem som ble lansert i Kenya i 2007 (Vodafone Group 2025). Tjenesten gjør det mulig for brukere, uavhengig av bankkonto, å sende, motta og lagre penger via mobiltelefon. «M» står for mobil og «pesa» betyr penger på swahili.

kilde E, en kenyansk-somalisk advokat som lenge har fulgt problematikken, ble mange registrert som somaliske flyktninger i Dadaab under tørken i 2010–2012 (møte i Nairobi 2023). Noen ble registrert som småbarn av foreldrene eller andre, uten å huske eller forstå hva dette innebar. Også mange barn født i ekteskap mellom flyktninger og lokale, ble registrert som flyktninger, selv om en av foreldrene var kenyansk (Haki Na Sheria 2021, s. 20-21).

Kenyanse myndigheter nedsatte i 2019 en undersøkelseskomite i Garissa for å avgjøre hvorvidt dobbeltregistrerte personer er kenyanske borgere eller ikke.²³ Komiteen behandlet cirka 20 000 saker (Haki Na Sheria 2021, s. 23-24 og 40), og per 2022 var 12 000 blitt godkjent som kenyanske borgere (Asteriko 2022). Ifølge kilde E var tallet i 2023 oppe i 15 000. Det var uklart hva som hadde skjedd med resten, herunder i hvilken grad disse eventuelt hadde fått avslag fra undersøkelseskomiteen, men det er nærliggende å anta at mange av de resterende sakene gjelder personer under 18 år.²⁴ De som ble anerkjent, ble ikke nødvendigvis slettet fra flyktningdatabasen (Landinfo 2024a, s. 17).

Haki Na Sheria, en frivillig organisasjon som gikk til sak mot kenyanske myndigheter på vegne av kenyansk-somaliere feilaktig registrert som flyktninger (omtalt som «dobbeltregistrerte»), vant i januar 2025 frem i Garissa High Court. Domstolen påla kenyanske myndigheter å avregistrere dobbeltregistrerte som har blitt undersøkt og erklært som kenyanske statsborgere fra flyktningdatabasen, samt innen seks måneder å starte nye undersøkelser for andre dobbeltregistrerte som ikke ble inkludert i tidligere tiltak (Haki Na Sheria 2025; Astariko 2025b; Human Rights Watch 2025).

5 Kenyansk-somaliere som skaffer somalisk pass

Kenyansk-somaliere kan, i likhet med andre etniske somaliere, skaffe somalisk pass (Landinfo 2022).²⁵ Flere av kildene Landinfo har møtt i og utenfor Kenya opp gjennom årene, viser til at enkelte kenyansk-somaliere gjør dette for å utgi seg for å være fra Somalia overfor tredjelandets myndigheter. Hvor utbredt dette er,

²³ Haki Na Sheria (2021, s. 23-24) viser også til en ad hoc vettingkomite for dobbeltregistrerte i 2016, men at arbeidet ikke ble fullført.

²⁴ Haki Na Sheria (2021, s. 23-24) viste i 2021 til at over 4000 søknader var «ufullstendige», for eksempel grunnet manglende støttedokumenter fra UNHCR, eller at de måtte gjennomgå ytterligere undersøkelser fra kenyansk etterretning.

²⁵ Somaliske myndigheter, herunder Somalias ambassade i Nairobi (møte senest i 2023), og andre kilder Landinfo har møtt opp gjennom årene, understreker at opprinnelse eller botid i Somalia, ikke er avgjørende for om en etnisk somalier kan få somalisk pass, og at også etniske somaliere fra Kenya, Etiopia, Djibouti og andre land kan få somalisk pass. I likhet med andre somaliske utenriksstasjoner, krever Somalias ambassade i Nairobi ingen underlagsdokumenter for å søke om somalisk pass, og baserer seg på opplysninger som søker selv oppgir. Somalia tillater dobbelt statsborgerskap (Landinfo 2022c).

er imidlertid uklart. Somalias ambassade i Nairobi (møte 2023) hevdet at «få» kenyansk-somaliere søker om somalisk pass, men opplyste samtidig at de ikke spør søkere om de innehar kenyansk eller andre statsborgerskap.

Artikkel 16 i Kenyas grunnlov av 2010 slår fast at personer som ble kenyanske borgere ved fødsel, også kan erverve et annet lands statsborgerskap.²⁶ Dette fremgår også av artikkel 8 i statsborgerskapsloven. Sistnevnte pålegger personer som erverver dobbelt statsborgerskap, å informere kenyanske myndigheter innen tre måneder, og åpner for at unnlatelse kan medføre bot eller fengselsstraff. På spørsmål om praksis opplyser kenyanske myndigheter at det er ønskelig at man informerer dem, men at det ikke får konsekvenser å la være (som videreformidlet av kilde A i e-post 2022).²⁷

Kenyansk-somaliere uten kenyansk pass kan møte utfordringer ved kenyanske utenriksstasjoner, som i utgangspunktet ikke tar imot søknader om førstegangspass fra voksne (Kenyas ambassade i Stockholm, e-post 2021; kilde A, e-post 2022).²⁸ Ifølge kilde A, en diplomat som jobber med verifisering og retur av etniske somaliere til Kenya (e-post 2021), er det «vanskelig» for kenyansk-somaliere å få utstedt førstegangspass ved en kenyansk utenriksstasjon og «nesten umulig» uten kenyansk ID-kort. Kilden understrekte at kenyanske myndigheter er «lite hjelpevillige» overfor kenyansk-somaliere som søker asyl eller opphold i tredjeland som somaliere, da disse anses å ha «fornektet» sitt kenyanske statsborgerskap. Kilden baserte dette ikke bare på egne erfaringer, men også på opplysninger fra en kenyansk diplomat som hadde jobbet ved en kenyansk utenriksstasjon i Europa.

²⁶ Tidligere lovverk slo fast at kenyanere ikke kunne ha dobbelt statsborgerskap etter fylte 21 år. I likhet med andre land, har imidlertid ikke kenyanske myndigheter nødvendigvis oversikt over hvorvidt borgere innehar andre lands statsborgerskap. Artikkel 10 i statsborgerskapsloven av 2011 åpner for at personer som var kenyansk borger ved fødsel og som mistet kenyansk statsborgerskap ved å erverve et annet lands statsborgerskap, kan søke om gjennerverk av kenyansk statsborgerskap. Det er uklart om retten til dobbelt statsborgerskap også gjelder personer som erverver statsborgerskap gjennom søknad (Nalule 2020, s. 17-18). Artikkel 22 i statsborgerskapsloven krever uansett at tap av statsborgerskap er en aktiv beslutning som krever vedtak fra myndighetene.

²⁷ Kenyas ambassade i Stockholm (e-post september 2021) bekreftet at barn født i Norge med kenyansk mor eller far, har rett til kenyansk statsborgerskap selv om barnet først har blitt norsk statsborger. Ambassaden viser også til at det ikke får konsekvenser hvorvidt foreldrene opplyser kenyanske myndigheter om det norske statsborgerskapet eller ikke.

²⁸ For å søke om kenyansk pass, må man ha nasjonalt ID-kort (Directorate of Immigration Services 2024b). Søknaden sendes inn digitalt via eCitizen-portalene: <https://dis.ecitizen.go.ke/>. Etter at søknaden er fullført og betalt, må man bestille time på portalen og velge et av flere passkontorer for å levere søknaden og ta biometriske data (foto og fingeravtrykk). Blant kontorene er Nairobi, Kisumu, Mombasa, Eldoret, Nakuru, Embu, Kisii, Kericho og Bungoma (Directorate of Immigration Services 2024a). I februar 2025 ble det også åpnet et passkontor i byen Garissa, for å gjøre det lettere for kenyanere i de somalisk-befolkede delene av landet å søke om kenyansk pass (Otieno 2025).

6 Innføring av nye ID-kort (Maisha-kort)

Kenyanske myndigheter forsøkte i 2018 å innføre et nytt ID-system kalt National Integrated Identity Management System (NIIMS), hvor de også utstedte egne ID-kort, omtalt som «Huduma-kort» (Huduma betyr «service» på swahili) (se for eksempel Open Society Justice Initiative 2020; Amnesty International 2024, s. 5-6). Dette systemet ble imidlertid stoppet av kenyansk høyesterett. Flere tusen Huduma-kort var blitt utstedt, men kortene er ikke gyldige som ID-kort (kilde G, møte i Nairobi 2023). Fortsatt finnes såkalte Huduma-sentre rundt om i landet, hvor kenyanske myndigheter leverer en rekke offentlige tjenester.

Med erfaringene fra Huduma-prosjektet som bakteppe, lanserte Kenya i november 2023 et nytt digitalt ID-system, Maisha, «liv» på swahili, noe som reflekterer systemets mål om å være en livslang ID-løsning der borgere tildeles et unikt personnummer ved fødsel. Systemet innebærer også opprettelsen av en ny sentral ID-database (National Population Master Register) og et nytt nasjonalt ID-kort, omtalt som Maisha-kort (Nasubo 2024).²⁹

Maisha-kortet skal erstatte de gamle ID-kortene, men som fortsatt er gyldige, og kenyanske borgere er ikke pålagt å bytte til Maisha-kortet med mindre de skal fornye, erstatte eller oppdatere kortet. Det nye kortet gir imidlertid fordeler, blant annet ved digital identitet for nettransaksjoner. I motsetning til det gamle kortet har Maisha-kortet en utløpsdato og må fornyes hvert tiende år (Macdonald 2024). Man kan søke om Maisha-kort også ved Huduma-sentre, som drives i samarbeid med NRB (Huduma Kenya 2024, 2025).³⁰

7 Vetting-prosessen skal avskaffes

I februar 2025, under et besøk i byen Wajir, proklamerte president William Ruto at vetting-prosessen for etniske somaliere i forbindelse med anskaffelse av kenyanske ID-dokumenter, skal avskaffes (Astariko 2025a).³¹ Enkelte har kritisert dette som et politisk stunt fra Ruto for å skaffe seg flere velgere før neste valg fremfor å ivareta nasjonal sikkerhet, ved å gjøre det lettere for somaliere fra Somalia å få kenyansk ID-kort (se for eksempel Hiiraan Online 2025; Kipkemoi 2025). Det er uklart i hvilken grad vettingen faktisk har blitt avskaffet.

²⁹ Et eksempel på Maisha-kort er tilgjengelig [her](#) (Bitok 2024).

³⁰ Utstedelsen av Maisha-kort ble midlertidig stanset i desember 2023, men fortsatte i februar 2024 (Muriuki 2024).

³¹ Presidenten åpnet samme måned også et passkontor i byen Garissa, for å gjøre det lettere for kenyansk-somaliere å søke om kenyansk pass (Otieno 2025).

Skriftlige kilder

- Ahmed, Mahad. (2022). Almost Somali. I. Tilgjengelig fra https://www.youtube.com/watch?v=SmCkCi_EnE8 [lastet ned].
- Amnesty International (2014, 23. mai). *Kenya: Somalis scapegoated in counter-terror crackdown*. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/press-release/2014/05/kenya-somalis-scapegoated-counter-terror-crackdown/>.
- Amnesty International (2024, september). *Ready or Not? Citizens' Perspectives on Maisha Namba*. Nairobi: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnestykenya.org/wp-content/uploads/2024/09/Maisha-Namba-Report-FINAL-EDIT.pdf>.
- Astariko, Stephen (2025a, 12. februar). Garissa welcomes move to abolish vetting for IDs in NE. *The Star*. Tilgjengelig fra <https://www.the-star.co.ke/counties/north-eastern/2025-02-12-garissa-welcomes-move-to-abolish-vetting-for-ids-in-ne>.
- Astariko, Stephen (2025b, 23. januar). State given 60 days to deregister Kenyans from refugee database. *The Star*. Tilgjengelig fra <https://www.the-star.co.ke/counties/north-eastern/2025-01-23-state-given-60-days-to-deregister-kenyans-from-refugee-database>.
- Atellah, Juliet (2019, 14. juni). Toa Kitambulisho! Evolution of Registration of Persons in Kenya. *The Elephant*. Tilgjengelig fra <https://www.theelephant.info/analysis/2019/06/14/toa-kitambulisho-evolution-of-registration-of-persons-in-kenya/>.
- BBC (2019, 11. november). Kenya census: Why counting people can be controversial. *BBC News*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-africa-50322782>.
- Bitok, Julius (2024). *Kenya's Digital Identity Ecosystem*. Nairobi: State Department for Immigration and Citizen Services. Tilgjengelig fra <https://id4africa.com/2024/ps1/PS1-2-Kenya-Final.pdf>.
- Citizenship and Immigration Act, 2011 (2011). *Citizenship and Immigration Act, 2011*. Tilgjengelig fra https://constitutionnet.org/sites/default/files/the_kenya_citizenship_and_immigration_act_2011_1.pdf.
- Constitution of Kenya, 2010 (2010). *Constitution of Kenya, 2010*. Tilgjengelig fra http://www.parliament.go.ke/sites/default/files/2017-05/The_Constitution_of_Kenya_2010.pdf.
- Directorate of Immigration Services (2024a). *Kenya Passport and Travel Documents*. Tilgjengelig fra <https://immigration.go.ke/passport-section/>.
- Directorate of Immigration Services (2024b). *Requirements for new (First time) applications*. Tilgjengelig fra <https://immigration.go.ke/application-requirements/>.
- Gachane, Ndungu (2025, 27. mars). Duale: Ruto's loyal lieutenant who always lands on his feet. *The Standard*. Tilgjengelig fra <https://www.standardmedia.co.ke/national/article/2001514786/duale-rutos-loyal-lieutenant-who-always-lands-on-his-feet>.
- Gakuru, Wanjeri (2016, 16. mars). Geometric Circles, Zigzags and Waves: The Anatomy of a Kenyan ID. *The Elephant*. Tilgjengelig fra

<https://www.theelephant.info/reflections/2019/03/16/geometric-circles-zigzags-and-waves-the-anatomy-of-a-kenyan-id/>.

Haki Na Sheria (2021). *Biometric purgatory: How the double registration of vulnerable Kenyan citizens in the UNHCR database left them at risk of statelessness*. Tilgjengelig fra <https://citizenshiprightsafrika.org/biometric-purgatory-how-the-double-registration-of-vulnerable-kenyan-citizens-in-the-unhcr-database-left-them-at-risk-of-statelessness/>.

Haki Na Sheria (2025, 21. januar). *Press Statement on the Double Registration Court Judgment*. Tilgjengelig fra <https://citizenshiprightsafrika.org/haki-na-sheria-press-statement-on-the-double-registration-court-judgment/#:~:text=Published%3A%2021%2FJan%2F2025,and%20infringed%20on%20their%20rights.>

Halakhe, Abdullahi & Kochore, Hassan (2020, 11. juni). The Never-Ending Curfews and State-Sanctioned Violence in Northern Kenya. *The Elephant*. Tilgjengelig fra <https://www.theelephant.info/analysis/2020/06/11/the-never-ending-curfews-and-state-sanctioned-violence-in-northern-kenya/>.

Hiiraan Online (2025, 12. februar). Ruto's Somali ID reform sparks rift over ethnic politics in Kenya. *Hiiraan Online*. Tilgjengelig fra https://hiiraan.com/news4/2025/Feb/200217/ruto_s_somali_id_reform_sparks_rift_over_ethnic_politics_in_kenya.aspx.

Huduma Kenya (2024, oktober). *Huduma Centres to Simplify First-Time ID Issuance Nationwide*. Nairobi: Huduma Kenya. Tilgjengelig fra <https://www.hudumakenya.go.ke/weekhiidocs/2024october20241004.pdf>.

Huduma Kenya (2025). Getting Initial Identification Card. Tilgjengelig fra <https://hudumakenya.go.ke/lifeEvent/ServiceDetails/59>.

Human Rights Watch (1990, 5. september). *Screening of Ethnic Somalis: The Cruel Consequences of Kenya's Passbook System*. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/report/1990/09/05/screening-ethnic-somalis/cruel-consequences-kenyas-passbook-system>.

Human Rights Watch (2013, 29. mai). *"You Are All Terrorists" - Kenyan Police Abuse of Refugees in Nairobi*. Nairobi: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra www.hrw.org/report/2013/05/29/you-are-all-terrorists/kenyan-police-abuse-refugees-nairobi.

Human Rights Watch (2025, 26. februar). *Victory for Kenyans Denied Citizenship*. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2025/02/26/victory-kenyans-denied-citizenship#:~:text=%28Nairobi%2C%20February%2026%2C%202025%29%20-%20The%20High%20Court,Rights%20Watch%20and%20Haki%20na%20Sheria%20said%20today>.

International Crisis Group (2015, 17. november). *Kenya's Somali North East: Devolution and Security*. Nairobi: International Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/sites/default/files/b114-kenya-s-somali-north-east-devolution-and-security.pdf>.

International Crisis Group (2020, 22. juli). *How to Shield Education from Al-Shabaab in Kenya's North East* Nairobi: International Crisis Group. Tilgjengelig fra https://icg-prod.s3.amazonaws.com/b159-north-east-kenya_0.pdf.

Kenya Citizenship and Immigration Regulations, 2012 (2012). *Kenya Citizenship and Immigration Regulations, 2012*. Tilgjengelig fra <https://citizenshiprightsafrika.org/kenya-citizenship-and-immigration-regulations-2012/>.

Kenya Embassy Washington D.C. (u.å.). *Kenya National ID information*. Tilgjengelig fra <https://kenyaembassydc.org/idprep/>.

Kenya Ministry of Defence (2022, 31. oktober). New Defence CS takes over the reigns at Ulinzi House. Tilgjengelig fra <https://mod.go.ke/news/new-defence-cs-takes-over-the-reigns-at-ulenzi-house/>.

Kenya National Bureau of Statistics (2019, desember). *2019 Kenya Population and Housing Census Volume IV: Distribution of Population by Socio-Economic Characteristics*. Tilgjengelig fra <https://housingfinanceafrica.org/app/uploads/VOLUME-IV-KPHC-2019.pdf>.

Kipkemoi, Felix (2025, 6. februar). Relief for Garissa residents as Ruto opens passports office. *The Star*. Tilgjengelig fra <https://www.the-star.co.ke/news/2025-02-06-relief-for-garissa-residents-as-ruto-opens-passports-office>.

Landinfo (2010, 16. februar). *Bajuni-øyene*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Somalia-temanotat-Bajuni-%C3%B8yene.pdf>.

Landinfo (2014, 24. juni). *Midtre og Nedre Juba*. Oslo: Landinfo. Internt tilgjengelig i Landdatabasen.

Landinfo (2016, 12. desember). *Somalia: Lavstatusgrupper*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/asset/3476/1/3476_1.pdf.

Landinfo (2020). *Djibouti: Kjønnsmlestelse (FGM)*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2020/05/Djibouti-respons-Kj%C3%B8nnsmlestelse-FGM-04052020.pdf>.

Landinfo (2022a, 14. september). *Somalia: Kjønnsmlestelse av kvinner*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/wp-content/uploads/2022/09/Somalia-temanotat-Kjønnsmlestelse-av-kvinner-03032021_oppdatert-16112021_13092022.pdf.

Landinfo (2022b, 20. januar). *Somalia: Navnetradisjoner*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2022/01/Respons-Somalia-Navnetradisjoner-20012022.pdf>.

Landinfo (2022c, 31. mars). *Somalia: Statsborgerskap*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2022/03/Respons-Somalia-Statsborgerskap-31032022.pdf>.

Landinfo (2023, 18. august). *Bantu/jareer*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/wp-content/uploads/2023/08/Somalia-respons-Bantu_jareer-18082023.pdf.

Landinfo (2024a, 28. oktober). *Forhold for somaliske flyktninger i Kenya, med fokus på Dadaab-leirene*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2024/10/Kenya-temanotat-Forhold-for-somaliske-flyktninger-i-Kenya-med-fokus-pa-Dadaab-leirene-28102024.pdf>.

Landinfo (2024b, 16. februar). *Grensekryssing og opphold i Nairobi for irregulære migranter fra Somalia*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2024/02/Kenya-Somalia-temanotat-Grensekryssing-og-opphold-i-Nairobi-for-irregulære-migranter-fra-Somalia-16022024.pdf>.

- Landinfo (2024c, 6. februar). *Kvinnelig kjønnslemlestelse blant kenyansk-somaliere*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2024/02/Kenya-temanotat-Kvinnelig-kjønnslemlestelse-blant-kenyansk-somaliere-06022024.pdf>.
- Lochery, Emma (2012). Rendering Difference Visible: The Kenyan State and its Somali Citizens. *African Affairs*, 111(445), 615-639. Tilgjengelig fra <https://academic.oup.com/afraf/article/111/445/615/47296>.
- Macdonald, Ayang (2024, 23. juli). Groups reject expiry date for digital ID cards in Kenya as govt defends move. *BiometricUpdate.com*. Tilgjengelig fra <https://www.biometricupdate.com/202407/groups-reject-expiry-date-for-digital-id-cards-in-kenya-as-govt-defends-move>.
- Muriuki, Benjamin (2024, 23. februar). Gov't announces issuance of Maisha Cards to resume immediately. *Citizen Digital*. Tilgjengelig fra <https://citizen.digital/news/govt-announces-issuance-of-maisha-cards-to-resume-immediately-n337249>.
- Nalule, Caroline (2020, april). *Report on Citizenship Law: Kenya*. Italia: European University Institute. Tilgjengelig fra https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/66749/RSC_GLOBALCIT_CR_2020_7.pdf?sequence=1.
- Nasubo, Fred (2024, 5. desember). Maisha Namba: Third-Gen ID Excludes the Historically Marginalised *The Elephant*. Tilgjengelig fra <https://www.theelephant.info/analysis/2024/12/05/maisha-namba-third-gen-id-excludes-the-historically-marginalised/>.
- Open Society Justice Initiative (2020, januar). *Kenya's National Integrated Identity Management System*. Tilgjengelig fra <https://www.justiceinitiative.org/publications/kenyas-national-integrated-identity-management-scheme-niims>.
- Otieno, Steve (2025, 6. februar). Excitement as Ruto opens immigration office in Garissa. *Nation*. Tilgjengelig fra <https://nation.africa/kenya/counties/garissa/excitement-as-ruto-opens-immigration-office-in-garissa-4916608>
- Registration of Persons Act (2022). *Registration of Persons Act (as of 31 December 2022)*. Tilgjengelig fra <http://new.kenyalaw.org/akn/ke/act/1947/33/eng@2022-12-31>.
- Scharrer, Tabea (2018). "Ambiguous citizens": Kenyan Somalis and the question of belonging. *Journal of Eastern African Studies*, 12(3), 494-513. Tilgjengelig fra <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17531055.2018.1483864>.
- SEM (2017, 31. mai). *Focus Somalia: Clans und Minderheiten*. Bern: SEM. Tilgjengelig fra <https://www.refworld.org/reference/countryrep/sfom/2017/de/120155>.
- Sperber, Amanda (2015, 14. april). Little Mogadishu, Under Siege. *Foreign Policy*. Tilgjengelig fra <https://foreignpolicy.com/2015/04/14/kenya-shabab-somalia-garissa-kenyatta/>.
- The Security Laws (Amendment) Act, 2014 (2014, 22. desember). *The Security Laws (Amendment) Act, 2014*. Tilgjengelig fra http://kenyalaw.org/kl/fileadmin/pdfdownloads/AmendmentActs/2014/SecurityLaws_Amendment_Act_2014.pdf.
- UNHCR (2025, 31. januar). *Kenya - Registered refugees and asylum-seekers*. Tilgjengelig fra <https://data.unhcr.org/en/documents/details/94275>.

Vodafone Group (2025). *M-PESA*. Tilgjengelig fra <https://www.vodafone.com/about-vodafone/what-we-do/m-pesa>.

Weitzberg, Keren (2017). *We Do Not Have Borders - Greater Somalia and the Predicament of Belonging in Kenya*. Ohio: Ohio University Press.

Weitzberg, Keren (2020). 'In Kenya, you cannot go anywhere without an ID. I don't have one'. *Mail & Guardian*. Tilgjengelig fra <https://mg.co.za/article/2020-04-13-in-kenya-you-cannot-go-anywhere-without-an-id-i-dont-have-one/>.

World Bank Group (2016). *ID4D Country Diagnostic: Kenya*. Tilgjengelig fra <https://documents1.worldbank.org/curated/en/575001469771718036/pdf/Kenya-ID4D-Diagnostic-WebV42018.pdf>.

Muntlige kilder

Assibi Apatewon Amidu, professor emeritus ved NTNU, e-poster av 23. oktober 2015 og 10. mai 2022

Bajuni-eldre fra Kenya og Somalia, møter på Lamu, 11. og 12. mai 2024

DRS, møte i Dadaab, 23. februar 2023

Kenyas ambassade i Stockholm, e-poster av 21. september 2021 og 8. november 2022

Kilde A, europeisk diplomat, som blant annet jobber med verifisering av kenyansk-somaliere, e-poster av 16. mars 2021, 8. november 2022, 4. oktober 2023, 20. april 2023 og 28. februar 2025

Kilde B, kenyansk-somalisk ressursperson, møte i Nairobi, 3. juni 2022

Kilde C, kenyansk-somalisk representant for en internasjonal organisasjon, møte i Nairobi, 20. februar 2023

Kilde D, kenyansk ressursperson, møte i Nairobi, 20. februar 2023

Kilde E, kenyansk-somalisk advokat, som bistår kenyansk-somaliere med å få nasjonalt ID-kort, møte i Nairobi, 21. februar 2023

Kilde F, kenyansk-somaliske representanter for en organisasjon som jobber med somaliske migranter i Kenya, møte i Nairobi, 21. februar 2023

Kilde G, kenyansk ressursperson med innsikt i hvordan kenyanske myndigheter utsteder nasjonalt ID-kort til kenyansk-somaliere, møte i Nairobi, 21. februar 2023

Kilde H, representant for en internasjonal organisasjon, møte i Dadaab, 23. februar 2023

Kilde I, kenyansk-somalisk ressursperson, møte i Dadaab, 24. februar 2023

Kilde J, representanter for kenyanske politi- og sikkerhetsstyrker, møte i Dadaab, 24. februar 2023

Kilde K, somalisk journalist, møte i Dadaab, 24. februar 2023

Kilde L, kenyansk-somalisk ressursperson, møte i Mombasa, 27. februar 2023

Kilde M, kenyansk-somaliske representanter for en organisasjon som jobber med somaliske migranter i Kenya, møte i Mombasa, 27. februar 2023

Kilde N, sikkerhetsanalytiker for en internasjonal organisasjon, møte i Nairobi, 28. februar 2023

Markus Höhne, samtale 4. desember 2024

NRB, møte i Dadaab, 23. februar 2023

Somalias ambassade i Nairobi, møte i Nairobi, 20. februar 2023